

Priča u slikama

Time što je pažljivo odabrao dela koja će zaveštati svom rodnom gradu, Mića Popović u ovaj prostor unosi najintimniji deo sebe kao umetnika i pravi detaljnu retrospektivu svog celokupnog umetničkog delovanja i stvaranja. Ako malo dublje posmatramo, videćemo da se kroz izabrana dela može sagledati i onaj biografski momenat.

Naime, hronološki prva je slika „Čukundedina kuća u Loznici“ iz 1936. godine. Ne pripada periodu profesionalnog bavljenja slikarstvom (Mića je uradio kada je imao trinaest godina) i mala je po formatu, ali je velika po onome što je značila Mići i po tome šta mi sve možemo zaključiti o Mićinom detinjstvu u Loznici, kao i njegovoj vezanosti za zavičaj. Slede „Autoportret“ iz 1947. godine, za koji je Mića bio posebno emotivno vezan i „Ćurka“ kojom nam predstavlja možda svoja prva eksperimentisanja. On ovde potpuno običnu temu transformiše u sliku sa novim i drugačijim likovnim životom. Porodične slike, portreti oca i majke iz 1948. godine, kao i kompozicija „Građani“ iz 1949. godine, nastali u vreme socrealizma, kada Mića negira takav pravac u umetnosti i vraća se prošlosti, crpeći inspiraciju u slikarstvu međuratnog perioda, poetskog intimizma i građanskog realizma. „Seljački sanduk“ iz 1952. godine pripada ciklusu „Selo Nepričava“, gde se okreće tradiciji, našem bogatom folkloru i srednjovekovlju.

Na prelazu iz šeste u sedmu deceniju stoji „Barka“ iz 1957. godine, koja govori u prilog tome da se Mića okreće nekim novim putevima, koji će ga odvesti u enformel. Iz tog desetogodišnjeg perioda Mića nam poklanja „Sliku“ iz 1963. godine. To je veliko crno i teško platno. Otelovljenje materije kao takve, neslikarske svakako, gusto naslagane na platno. Potpuno negiranje i ubistvo slike, u klasičnom smislu te reči. Preko jedne slike uspeva da nam prenese svu svoju dugogodišnju borbu za istinu u slikarstvu, jak umetnički stav i neprikosnovenu iskrenost prema samom sebi. Tom iskrenošću i jedinstvom sa svojim bićem ostvaruje toliko izražajna dela gde se njegova individualnost uzdiže do univerzalnog. Malo je umetnika koji mogu to „samo svoje“ osećanje da dovedu do kraja, a da se ne obaziru na društvene, političke i sve druge okolnosti. A tu je opasnost da sadržaj tih osećanja ne bude opredmećen adekvatnom formom, što može da dovede do kiča, u krajnjem slučaju. Mića je svoje istine uspevao da dovede do kraja, vladao je veštinom da istinu pokaže u pravom licu, ne u ogledalu. Uspeo je da pomiri materiju i formu. Iz spaljenih, sagorelih, sivih i crnih, smolastih i pepelom posutih platana rodile su se pout Feniksa nove slike, pune boje, pune forme, pune ideje - PRIZORI.

Od „Gvozdenovog grafikona“ iz 1970. godine do „Malog gastarbajtera“ iz 1979. godine opet pokazuje svoju odlučnost da kaže istinu, da pruži i estetiku i etiku, vraća se figuri čoveka, ali i mrtvoj prirodi. Pokazuje sebe u svojim slikama, pa i onda kada se ne radi o autoportretu. „Ja sam pao (U donjem gradu – Albani, država Njujork)“ iz 1981. godine, autoportret s leđa, govori mnogo više nego putopis, ili biografija. Ipak, najpre nam postavlja pitanje, da li je zamišljen, pognute glave pred problemom, pred prekretnicom ili pred novom inspiracijom...

Slikom „**Moja majka**“ iz **1982.** godine, poklanja nam portret majke, u najrealističnijem i ujedno najekspresivnijem smislu. Poklanja nam deo svih nas, našu majku, nas same. „**U čast Rembrantu**“, jedna od varijanti koje je slikao od **1983.** do **1987.** godine, takođe je jedna od svojevrsnih kombinacija autoportreta i datog trenutka u društvu. On nas gleda bez straha, ne dvoumeći se i potvrđuje svoje apsolutno prisustvo u ideji koju sledi. Svoju zrelost u slikarstvu, harmonijom, koloristikom, svetlošću, finim kontrastima, pokazuje u „**Velikoj mrtvoj prirodi**“ iz **1989.** godine. Iako nije hronološki poslednja, slika „**Moj otac u Loznici 1923.**“ iz **1988.** godine, u ovoj priči u slikama dolazi na kraju. Kao vremeplov vodi nas u godinu Mićinog rođenja, vodi nas u Loznicu, u ulicu Jovana Cvijića i skoro ispred same Katića kuće, da nam kaže da možda ništa nije slučajno, pa ni zo fotografisanje njegovog oca te davne 1923. godine.

Kao kakvo drvo života, između stabla i glavnih grana kao okosnice cele priče, a koju čine pomenute slike, tu su sve druge, ne manje bitne, grane. Crteži i grafike – od hiljada i hiljada urađenih zabeleški, skica za slike i za filmove, smišljeno urađenih inspirisanih viđenim i pročitanim, poklanja nam deo toga. Na njima smo svakako mi, ljudi; mali ili veliki, usamljeni ili u krugu prijatelja, ozbiljni i grubo muški ili puteni i nežni ženski. Sve nam je rekao, ništa nije prećutao. Ako i jeste, to je napisao u svojim dnevnicima, knjigama, pismima. Ostale su sitnice, lične i obične, ali važne, da se odmaraju u vitrinama, gde ih čuvamo od zaborava. One pričaju svoje priče, Mićine ili ne...

Kako ga je pratila u životu, **Vera Božičković Popović** to je uradila i sada, poklonivši nam svoje slike. Od prvih studentskih dana, preko svih uskovitlanih godina zajedničkog rada i lepih godina zajedničkog života, uvek i u svemu zajedno. Dokaz za to su i njene slike: „**Tok**“, „**Sudar**“ i „**Apstrakcija**“ iz **1964.** godine, „**Jama**“ iz **1968.** godine, „**Portret Miće Popovića**“ iz **1974.** godine i „**Inicijal**“ iz **1977.** godine. Reprezentativna dela Verinog enformela iz njene zrele faze, kada potpuno dosledno sprovodi svoje ideje na platno. Te ideje su na ovim slikama pravi izraz njenog unutrašnjeg bića i njenih misli. Više ne negira boju, kao na svojim prvim enformel slikama, već je koristi da pojača doživljeno i time još više ističe materiju, od koje i počinje enformel slikarstvo. Neke od ovih slika, kao recimo „Jama“, kao da su deo prirode koji je još netaknut ljudskom rukom. U svoj svojoj lepoti, jer čovek nije stigao da je ukroti, ulepša i dekoriše.

Svojim poklonom, Vera i Mića, pripadaju jedno drugom potpuno, pripadaju nama, pripadaju večnosti. Stoje rame uz rame, podržavajući se, razumevajući se, ali svako sa svojim izrazom, svojom istinom, što je prava i posebna vrsta lepote. Mića je na posredan način doveo i neke svoje prijatelje, poklonivši monografije i druge knjige koje su o njemu napisali neki drugi umetnici, istoričari umetnosti i književnici.

Posle njegove smrti, prostor je oplemenjen šafelajem, paletom i radnim mantilom, koje je Mića koristio u svom ateljeu.

Marina Cvetanović,
istoričar umetnosti